

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **M. B.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 11. 2019, čj. OAM-464/LE-BA04-BA04-PS-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 1. 2020, čj. 61 Az 47/2019-29,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 1. 2020, čj. 61 Az 47/2019-29, **se ruší** ve výrocích I a II.
- II.** Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 5. 11. 2019, čj. OAM-464/LE-BA04-BA04-PS-2019, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV.** Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 3 400 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 11. 2019 byl žalobce zajištěn podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný dovedl, že v žalobcově případě existují oprávněné důvody pro závěr, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je účelová a podal ji pouze ve snaze dosáhnout legalizace svého pobytu na území České republiky a s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění nebo je pozdržet.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke krajskému soudu, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž zejména vytkl, že krajský soud nesprávně vyhodnotil žalobní námitku týkající se posouzení stěžovatele jako zranitelné osoby [§ 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu]. Stěžovatel zdůraznil, že již v řízení před žalovaným uváděl, že trpí kromě fyzických zdravotních potíží také potížemi psychickými - vážnou duševní poruchou (depresemi). Bylo proto povinností žalovaného blíže posoudit jeho zdravotní stav, jakož i jeho zranitelnost. Žalovaný tak učinil nedostatečně, přestože podle rozsudku NSS ze dne 20. 8. 2015, čj. 1 Azs 123/2015-47, je správní orgán povinen aktivně zjišťovat, zda intenzita zdravotních problémů činí z cizince zranitelnou osobu, a to i v případě, že cizinec své zdravotní problémy pouze naznačí. Dále stěžovatel podrobněji rozvedl své psychické potíže a uvedl, že v souvislosti s jeho zajištěním se jeho zdravotní stav zhoršil. Podle jeho názoru je rozhodnutí žalovaného v tomto ohledu nepřezkoumatelné. Vzhledem k tomu, že pochybení neodstranil ani krajský soud, je rovněž jeho rozsudek nepřezkoumatelný.

[4] Stěžovatel navrhl, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu, jakož i rozhodnutí žalovaného.

[5] Žalovaný uvedl, že dostatečně zjistil skutkový stav a stěžovatele důvodně zajistil. Z tvrzení stěžovatele, které uvedl ve správním řízení, nebylo možné učinit závěr, že je zranitelnou osobou. Navíc v zařízení pro zajištění cizinců je možné využít služeb praktického lékaře či psychologa. Navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] Sporná otázka v posuzované věci je, zda se žalovaný přezkoumatelně vypořádal s otázkou stěžovatelovy zranitelnosti. Žadatele o mezinárodní ochranu, který je zranitelnou osobou, lze zajistit pouze za striktních podmínek stanovených v § 46a odst. 3 zákona o azylu. Jelikož žalovaný neshledal stěžovatele zranitelným, neshledal prostor pro uplatnění tohoto ustanovení.

[8] Zranitelnou osobou je podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu *zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.*

[9] Ze správního spisu vyplývají následující informace. Stěžovatel byl dne 1. 11. 2019 kontrolován z důvodu podezření, že na území ČR pobývá neoprávněně. Bylo zjištěno, že se nachází v evidenci nežádoucích osob. Stěžovatel u sebe neměl žádný doklad totožnosti; z tohoto důvodu byl zajištěn a umístěn do zařízení pro zajištění cizinců za účelem realizace rozhodnutí o správním vyhoštění. Při podání vysvětlení dne 1. 11. 2019 uvedl na otázku, zda je zdravotně v pořádku, že ano, byl u lékaře, dostal prášky, cítí se dobře a je schopen sepsání protokolu. Na otázku, zda požívá nějaké návykové látky, které by měly vliv na jeho současný zdravotní stav, uvedl, že je zdravý, léčí se na HIV, bere léky na HIV a další léky proti stresu, neboť se mu stýskalo po rodině, když opustil Tunisko. Chodí do Fakultní nemocnice na Bulovce pro léky a na vyšetření. Na jeho nemoc přišli v roce 2004 v Itálii v Janově, ale jeho stav je dobrý a nezhoršil se mu. Zkoušel heroin, ale pak přestal, proto bere Subotex proti závislosti. Naposledy pracoval v kebabu v Českých Budějovicích, nyní nepracuje. Dne 3. 11. 2019 podal stěžovatel žádost o udělení mezinárodní ochrany. Ohledně svého zdravotního stavu sdělil, že není v nejlepším pořádku, asi od července nebral žádné léky, které mu chybí. Hodně přemýšlí o sebevraždě, má psychické problémy, problémy se srdcem, HIV a hepatitidu C.

[10] Žalovaný se na str. 4 svého rozhodnutí zabýval tím, zda je stěžovatel zranitelnou osobou. Dospěl k negativnímu závěru. K jeho zdravotním problémům konstatoval, že se s nimi už několik let léčí a sám o svém zdravotním stavu uvedl, že je v pořádku. Tuto skutečnost podle žalovaného potvrzuje rovněž to, že stěžovatel je praceschopnou osobou, neboť pracoval v kebabu v Českých Budějovicích. Z okolností případu nevyplývá, že by byl obětí obchodování, mučení, znásilnění či jiných vážných forem psychického, fyzického či sexuálního násilí.

[11] Krajský soud k sporné otázce dovodil, že žalovaný neměl povinnost se podrobněji zabývat tím, zda je stěžovatel zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, neboť netvrdil žádné vážné onemocnění či zdravotní postižení. Údaje poskytnuté stěžovatelem k žádosti o mezinárodní ochranu o jeho zdravotních potížích vyhodnotil krajský soud jako spekulativní a účelové. Dále krajský soud uvedl, že pokud by stěžovatel skutečně trpěl jím tvrzenými zdravotními problémy, mohl se následně v zařízení pro zajištění cizinců obrátit na příslušného lékaře

[12] V posuzované věci je rozhodnou otázkou, zda žalovaný náležitě posoudil zranitelnost stěžovatele ve vztahu k jeho zdravotnímu stavu. NSS konstatoje, že správní orgán při posuzování zdravotního stavu cizince, resp. jeho zranitelnosti primárně vychází z informací, které jim sdělí sám cizinec nebo z vlastního pozorování této osoby. Pokud by v tomto ohledu cizinec jen naznačil určité zdravotní problémy, je povinností správního orgánu dále aktivně zjišťovat, zda tyto problémy dosahují takové intenzity, že je třeba cizince považovat za zranitelnou osobu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. V opačném případě je logické, že správní orgán nemá důvod předpokládat jakékoliv závažnější zdravotní problémy žadatele (rozsudek NSS ze dne 20. 8. 2015, čj. 1 Azs 123/2015-47). Věrohodným podkladem pro zjištění zdravotního stavu pro účely posouzení kritérií zranitelnosti je odborné lékařské posouzení (rozsudek NSS ze dne 14. 11. 2017, čj. 5 Azs 223/2017-27).

[13] V projednávané věci nelze přehlédnout, že stěžovatel dne 3. 11. 2019 k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 3. 11. 2019 uvedl, že trpí zdravotními problémy, a to fyzického i psychického rázu, a jeho zdravotní stav není zcela v pořádku (např. úvahy o sebevraždě, HIV, hepatitida C). Žalovaný se těmito tvrzeními blíže nijak nezabýval a při posouzení zranitelnosti stěžovatele vycházel pouze z tvrzení stěžovatele při podání vysvětlení dne 1. 11. 2019. Žalovaný proto pochybil, pokud se nevypořádal se všemi tvrzeními stěžovatele o jeho zdravotním stavu. Ve smyslu výše uvedené konstantní judikatury měl žalovaný povinnost vyžádat si příslušné odborné lékařské posouzení. V závislosti na jeho výsledku měl žalovaný následně posoudit situaci stěžovatele a zvolit vhodný postup. Na tomto místě je vhodné zdůraznit, že žalovaný také případně mohl přesvědčivě vysvětlit, proč tvrzením stěžovatele neuvěřil a proč posoudil jeho zdravotní stav způsobem, jak ho posoudil, a nepovažuje jej za zranitelnou osobu, aniž nezbytně musel opatřit odborné lékařské posouzení. Taková úvaha však v rozhodnutí žalovaného chybí. NSS tak nezbyvá než konstatovat, že rozhodnutí žalovaného je v popsáném směru nepřezkoumatelné.

[14] Tento nedostatek rozhodnutí žalovaného nemohl odstranit ani krajský soud, který se touto otázkou v napadeném rozsudku podrobněji zabývá a dovozuje důvody, pro které lze považovat tvrzení stěžovatele o jeho zdravotním stavu za nevěrohodná.

[15] Kasační stížnost je proto důvodná a NSS podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu výroku I a II.

[16] S ohledem na to, že v posuzovaném případě byly již v řízení před krajským soudem

důvody pro to, aby rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno, nevrátil NSS věc krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť by při respektování názoru vysloveného zdejší soudem v tomto rozhodnutí a vzhledem k charakteru vytýkaného pochybení nemohl vady napadeného rozhodnutí žalovaného nikterak zhojit. NSS proto současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu postupoval podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. a zrušil také rozhodnutí žalovaného, kterému věc vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který vyslovil NSS ve zrušujícím rozsudku, je žalovaný za přiměřeného použití § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán.

[17] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne NSS v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. O náhradě nákladů řízení NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Stěžovatel měl ve věci úspěch a příslušelo by mu právo na náhradu nákladů řízení. V řízení před krajským soudem a v řízení o kasační stížnosti mu však žádné náklady nevznikly.

[18] NSS ustanovenému zástupci přiznal odměnu za zastupování (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.) v řízení o kasační stížnosti (odměna za zastupování v řízení před krajským soudem byla ustanovenému zástupci přiznána již napadeným rozsudkem a v tomto rozsahu nebyl tento rozsudek zrušen). Jde o odměnu za jeden úkon právní služby, a to za podání kasační stížnosti ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). Zástupci náleží odměna ve výši 3 100 Kč za jeden úkon právní služby podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu. Dále mu náleží 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celkem odměna činí 3 400 Kč. Tato částka bude zástupci vyplacena z účtu NSS do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 15. dubna 2020

Ondřej Mrákota
předseda senátu